

HRADP00DCQ7S

Kancelář prezidenta republiky

V Praze dne 19. října 2023

Č. j.: SPH 2262/2023

Závazné stanovisko

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče

k akci „Katedrála sv. Víta – vnitřním triforium - statické poruchy jihovýchodní část“

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče, příslušná podle § 2 vládního nařízení č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu, vydává na základě § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve spojení s § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, jako dotčený orgán pro řízení vedené stavebním úřadem toto závazné stanovisko:

Správa Pražského hradu, příspěvková organizace, příslušná hospodařit s majetkem tvořícím areál Pražského hradu, předložila podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. k posouzení žádost č. j. SPH 2262/2023 o závazné stanovisko k akci „Katedrála sv. Víta – vnitřní triforium - statické poruchy jihovýchodní část“.

Jde o záměr provést v katedrále práce, jejichž cílem je především odstranění následků statických poruch v úseku jihovýchodní strany vnitřního triforia v rozsahu dvou polí, mezi opěrnými pilíři č. VI a VIII. Úsek zahrnuje interiérovou stranu meziokenních pilířů č. VI, VII a VIII a okna mezi nimi). V uvedeném úseku triforia byla zjištěna porušená místa - trhliny v kružbovýchnosech osazených nad hlavicemi sloupů, kde by mohlo dojít k podobné havárii jako na jižní straně triforia u pilíře č. IV. Současně s uvedeným zásahem bude provedena oprava případných dalších porušených míst, která budou prohlídkou z lešení zjištěna, dále standardní čištění povrchu kamene, obnova maltových výplní spár, oprava nebo v krajním případě výměna porušených kamenných dílů, bude pořízena potřebná dokumentace a budou rovněž sejmuty formy pro dokumentační odlitky vybraných originálních detailů. Budou detailně prohlédnuty, očištěny a případně opraveny výplně obou oken vysokého chóru. Jde o vitraje s námětem Nejsvětější Trojice (okno v ose chóru) a okno se sv. Václavem, sv. Vítem a Karlem IV. podle návrhu Maxe Švabinského (postranní okno), obě realizovaná v období. V obou oknech budou jejich železné konstrukční prvky konzervovány a opatřeny ochranným nátěrem, rovněž bude v potřebném rozsahu obnoveno zatmelení. V příslušném úseku klenby bude provedeno očištění a podrobná revize klenebních žeber a omítky v kápích klenby.

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče žádost posoudil z hlediska zájmů státní památkové péče na ochraně Pražského hradu, který je, včetně jeho areálu, nařízením vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, prohlášen za národní kulturní památku, a stanoví:

Realizace prací nezbytných k odstranění následků statických poruch na vnitřním triforiu katedrály sv. Víta, Václava a Vojtěcha podle předloženého záměru je přípustná při dodržení následujících podmínek:

Zásah, který má charakter restaurování architektury, bude prováděn pod přímým dozorem restaurátorů, kteří jsou držiteli příslušných restaurátorských povolení Ministerstva kultury České republiky, na základě schválených restaurátorských záměrů, které předloží s dostatečným předstihem Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky. Památkový dohled v průběhu celého zásahu budou vykonávat pracovníci Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky.

Lešení bude postaveno z čistých a nezkorodovaných dílů. Bude navrženo jako prostorové, aby nebylo nutné je kotvit ke stavbě, neboť možnosti kotvení jsou v daném místě, zejména ve vyšších partiích, nulové. Není vyloučeno kotvení do zdiva masivních částí meziokenních pilířů, ovšem pouze do rovné plochy bez profilace a pouze do spár. Rovněž není vyloučeno kotvení k meziokenním pilířům na vnější straně vysokého chóru, a to kotvami protaženými okenním otvorem. Pokud by tato varianta byla použita, je možné odborně vyjmout části vitrážové výplně oken. Do okenních prutů nesmí být zasahováno (vrty, hmoždinky, chemické kotvy apod. jsou vyloučeny). V partiích pod klenbou (v náběžích kápí a žeber) je možno využít pouze rozepření s ochranou konstrukcí (je třeba zabránit poškození povrchů). Stojky lešení budou založeny na dřevěných podložkách – hmotnost lešení bude roznesena fošnami. Celá plocha v rozsahu mramorové dlažby zahrnuté do půdorysu lešení bude chráněna geotextilií a dřevoštěpkovými deskami. V místech založení v chórovém ochozu bude vhodným způsobem lešením překlenut náhrobek sv. Víta. Zadní strana architektury hlavního oltáře nebude stavbou lešení dotčena. Na pilířích za oltářem se nacházejí dvě velké konzoly, významná díla parlérovského sochařství, s dochovanou polychromií a zlacením; nad nimi jsou osazeny bohaté neogotické baldachýny. Konzoly i baldachýny je třeba vhodným způsobem ochránit před mechanickým poškozením a zaprášením (mikroténový kryt a případně další prvky ochrany). Podobně budou chráněny všechny další hodnotné prvky v rozsahu lešení.

Bude-li v průběhu prací zachován běžný návštěvní provoz, musí být pro bezpečnost návštěvníků vytyčena zóna, do které nebudou vstupovat, aby nebyli ohroženi.

Lešení bude postaveno podél stěny vysokého chóru až pod klenbu, aby umožňovalo provést plánovanou podrobnou prohlídku nejen vlastních poškozených míst, ale i souvisejících konstrukcí, vyšších partií meziokenních pilířů, profilací a záklenků chórových oken a výběhů klenebních žeber. Před vlastní prohlídkou je nutné šetrně očistit povrchy od prachu a nečistot.

Čištění všech povrchů kamenných konstrukcí, jež budou dostupné z lešení, bude prováděno suchou i mokrou cestou, a to šetrně, s ohledem na zachování fragmentů starší polychromie. Poté, co budou povrchy zbaveny prachových usazenin a dalších nečistot, bude následovat detailní prohlídka stavu sloupů, hlavic, kružeb a desek zastropení ochozu triforia, jakož i dalších stavebních konstrukcí včetně přístupných součástí klenby. Výsledek prohlídky

může přispět k objasnění příčiny poruch, které se na kružbových nástavcích nad hlavicemi sloupů triforia projeví.

Všechna porušená místa v kružbových nástavcích sloupových hlavic, kde v minulosti již byly či při revizi nově budou zjištěny praskliny v kružbovýchnosech, budou opravena. Způsob opravy bude upřesněn při posouzení závažnosti z lešení na místě. V případě potřeby bude konzultován s odborníkem – specialistou na historické konstrukce, který se problematikou poruch na triforiu již zabýval (bude využit elaborát „Pražský hrad – katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha, vysoký chór – vnitřní triforium – statický průzkum“, který vypracoval Ing. Miroslav Fuchs, 10. 12. 2019). Z hlediska památkového je přípustná jak oprava fixací porušeného dílu, tak jeho nahrazením replikou, kamenicky zhotovenou z přírodního pískovce.

Případné zvětralé nebo jinak porušené kamenné součásti pilířů, okenních kružeb, kružbového zábradlí a dalších konstrukcí budou opraveny podle stupně poškození (např. zpevněny či doplněny tmelem vhodného složení a barevnosti); ty z nich, které by byly jednoznačně neopravitelné, budou vyměněny za kopie z přírodního pískovce při zachování tvaru a rozměrů podle originálu. Porušené a nesoudržné spáry budou obnoveny, to znamená opatrně vysekány a znovu zaplněny kvalitní vápennou maltou, případně olověnou zálivkou. Pokud to bude charakter zjištěných poruch vyžadovat, bude k jejich posouzení a k návrhu způsobu opravy přizván statik – specialista na historické konstrukce (podle doporučení Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky).

Restaurování kamenných nepolychromovaných profilací, prvků architektonického členění, povrchů a kvádrového zdiva bude prováděno pod dozorem restaurátora, který je držitelem povolení MK ČR pro restaurování nepolychromovaného kamene (např. ve znění povolení MK ČR: „restaurování nepolychromovaných nefigurálních uměleckořemeslných děl z kamene). Restaurování sochařské výzdoby (např. gotických figurálních konzolek v kružbě chórových oken) bude provádět držitel odpovídajícího povolení pro restaurování sochařských děl (např. ve znění povolení MK ČR: „restaurovat polychromovaná sochařská umělecká díla v kameni“).

Lešení umožní přístup ke dvěma oknům vysokého chóru, vyplněným vitrajemi podle návrhu Maxe Švabinského, s námětem Nejsvětější Trojice (okno v ose chóru) a se zobrazením českých světců, sv. Václava, sv. Víta a Karla IV. jako zakladatele gotické katedrály (postranní okno). Výplně oken budou šetrně odborně zbaveny nečistot a usazenin, případné poruchy, jako poškozená skla, součásti olověné sítě apod. budou opraveny restaurátorem s odpovídající licenci nebo pod jeho dohledem. Nedostatky v profilacích ostění či v kružbách opraví restaurátoři kamene. Ocelové výztuhy ve výplních budou očištěny, zbaveny případné koroze a opatřeny nátěrem (2x základní nátěr suříkem rozmíchaným ve fermeži, 2x vrchní nátěr grafitem rozmíchaným ve fermeži). Při provádění nátěrů budou všechny kamenné součásti i zasklení chráněny před znečištěním.

V rozsahu lešení budou restaurovány nástěnné malby pod římsou zábradlí triforia. Jde o orámovanou obdélnou plochu s latinským nápisem o stavební historii chrámu z 30. let 17. století a iluzivní konzoly při profilaci klenebních přípor. Postup restaurátorského zásahu bude upřesněn po první prohlídce stavu maleb z lešení. Podle provedeného předběžného vizuálního průzkumu (partie není snadno přístupná) je malba provedena na omítce, je popraskaná a lokálně uvolněná od podkladu. Předmětem zásahu bude detailnější průzkum stavu, očištění povrchu malby, konsolidace, podchycení a závěrečné retuše. Zásah na nástěnných malbách provede

restaurátor s povolením MK ČR pro restaurování malířských uměleckých děl – nástěnných maleb a polychromie na uměleckých dílech.

Budou dodržovány standardní technologické postupy, obvyklé při restaurování katedrály sv. Víta, Václava a Vojtěcha. Podrobnosti budou v průběhu prací upřesňovány; veškeré změny oproti původnímu záměru budou vždy odsouhlaseny pracovníky Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky.

Odůvodnění

Podle § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči vydávají příslušné orgány, v daném případě stavební úřady, svá rozhodnutí, jimiž mohou být dotčeny zájmy státní památkové péče, a jde-li o národní kulturní památky, jen na základě závazného stanoviska. Příslušným k vydání tohoto stanoviska v případě Pražského hradu je na základě vládního nařízení č. 55/1954 Sb. Kancelář prezidenta republiky. Podle § 44 odst. 3 zákona o státní památkové péči je závazné stanovisko ve věci, o které je příslušný rozhodovat stavební úřad, úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.

Správa Pražského hradu, příspěvková organizace, příslušná hospodařit s majetkem tvořícím areál Pražského hradu, předložila podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. k posouzení žádost č. j. SPH 2262/2023 o závazné stanovisko k akci „Katedrála sv. Víta – vnitřní triforium - statické poruchy jihovýchodní část“.

Kancelář prezidenta republiky při posouzení žádosti a stanovení podmínek a požadavků uvedených ve výroku tohoto závazného stanoviska vycházela z výsledků průzkumu stavu konstrukcí vnitřního triforia, který provedli pracovníci Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky, z expertízy „Pražský hrad – katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha, vysoký chór – vnitřní triforium – statický průzkum“, kterou vypracoval Ing. Miroslav Fuchs (10. 12. 2019) a která obsahuje návrh na opravu poruch, a ze standardních podmínek památkové ochrany, jež jsou dlouhodobě na území národní kulturní památky Pražský hrad, která je navíc součástí památky zapsané na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO, uplatňovány a dodržovány.

Toto závazné stanovisko vychází z § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., podle něhož v závazném stanovisku orgán státní památkové péče vyjádří, zda práce uvedené v žádosti o závazné stanovisko jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné, a stanoví základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést; základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.

Poučení:

Proti tomuto závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat. Takové odvolání lze podat až proti rozhodnutí, které bude na základě závazného stanoviska vydáno.

Vyřizuje:
Telefon:

[redacted]

[redacted]

ředitel
Odbor památkové péče
Kancelář prezidenta republiky

